

BETÆNKNING

afgivet af

Lovudvalget

vedrørende

Forslag til inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at indlede forhandlinger med den Danske Regering med henblik på, at skyderi inden for bebygget område lægges ind under Kriminalloven for Grønland således, at overtrædelser kan medføre foranstaltning og konfiskation af det anvendte våben.

(Medlem af Inatsisartut Jens B. Frederiksen, Demokraterne)

Afgivet til forslagens 2. behandling

Lovudvalget har under behandlingen senest bestået af:

Inatsisartutmedlem Anders Olsen, Siumut, formand
Inatsisartutmedlem Kristian Jeremiassen, Siumut, næstformand
Inatsisartutmedlem Doris Jakobsen, Siumut
Inatsisartutmedlem Ane Hansen, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartutmedlem Naaja Nathanielsen, Inuit Ataqatigiit

Forslaget blev efter 1. behandlingen den 7. november 2013 under EM2013 henvist til nærmere behandling i Lovudvalget.

1. Forslagets indhold og formål

Forslagsstiller ønsker med nærværende beslutningsforslag at pålægge Naalakkersuisut at kontakte Rigsmyndighederne med henblik på, at skyderi inden for bebygget området lægges ind under kriminalloven, sådan at overtrædelser kan medføre foranstaltning og konfiskation af det anvendte våben.

Forslagsstiller begrundet forslaget med, at der flere gange om året forekommer episoder i Grønland, hvor en person skyder vildt omkring sig - ofte i beruset tilstand. Det kan ofte være vanskeligt for politiet i disse sager at bevise, at der er sket en overtrædelse efter kriminallovens bestemmelser om drabsforsøg eller forvoldelse af nærliggende fare for andre, bl.a. fordi politiet ikke kan bevise, i hvilken retning, der er skudt. Derfor vil en sådan hændelse, i en del tilfælde, medføre at den person, der har affyret skuddet idømmes en bøde for overtrædelse af politivedtægten.

Forslagsstiller finder det ikke rimeligt, at et sådant skyderi, som skaber stor utryghed i befolkningen og medfører store samfundsmæssige omkostninger særligt politimæssige ressourcer, alene skal kunne sanktioneres med bøde.

Forslagsstiller ønsker med forslaget ikke kun at skærpe sanktionerne ved skyderi i bebygget område, men også at skabe hjemmel til, at disse overtrædelser kan medføre foranstaltninger som f.eks. dom til tilsyn med vilkår om, at den dømte undergiver sig afvænningsbehandling for misbrug af alkohol eller vilkår om, at den dømte undergiver sig psykiatrisk behandling.

2. Forslagets 1. behandling i Inatsisartut

Ved forslagens 1. behandling kunne det konstateres, at der blandt partierne var en generel opbakning til intentionerne bag forslaget.

Naalakkersuisut indstillede i svarnotatet forslaget til forkastelse. Begrundelse herfor var, at der på finanslov for 2014 er afsat midler til 2 yderligere stillinger for justitsområdet i Departementet for Familie og Justitsvæsen med henblik på at få lavet en grundlæggende gennemgang af Kriminallov for Grønland og Retsplejelov for Grønland. Naalakkersuisut tilkendegav i den forbindelse, at det vil være naturligt, at en ændring af reglerne om skyderi i bebygget område medtages i dette arbejde.

3. Spørgsmål

Udvalget har til brug for udvalgets behandling af forslaget anmodet Naalakkersuisoq for Familie- og Justitsvæsen om at besvare en række spørgsmål. Udvalget har bl.a. anmodet om en redegørelse for en tidsplan for handleplanen på justitsområdet. Herunder ønskede udvalget oplyst, hvornår Naalakkersuisut forventer, at handleplanen vil være tilvejebragt, og at forslag til ændring af retsplejeloven og kriminalloven vil blive forelagt Inatsisartut. Kopi af udvalgets spørgsmål og Naalakkersuisuts besvarelse er vedlagt nærværende betænkning som bilag 1 og 2.

4. Udvalgets behandling af forslaget

4.1 Årsager til skyderi inden for bebygget område

Udvalget har som led i behandlingen af forslaget afholdt møde med Politimesteren i Grønland med henblik på at høre om politiets erfaringer med skyderi i bebygget områder samt at få belyst fordele og ulemper ved forslaget set fra politiets side.

På mødet blev der fremlagt en oversigt over anmeldte forhold om skyderi i bebygget område efter politivedtægten i perioden 2009-2013. Der er således ikke i oversigten medtaget

anmeldte forhold efter kriminalloven, hvor gerningsmanden har anvendt skydevåben. Eksempel herpå kan være overtrædelser af bestemmelserne om drabsforsøg og forvoldelse af nærliggende fare for andre. Oversigten over de anmeldte forhold er vedlagt nærværende betænkning som bilag 3.

§ 12, stk. 2 i politivedtægten har følgende ordlyd:

§ 12, stk. 2. *Det er forbudt indenfor bebyggede områder at afskyde rifler, jagtgeværer, luftbøsser og andre håndvåben.¹*

De anmeldte forhold om skyderi i henhold til politivedtægten kan opdeles i forskellige kategorier. Af politiets oversigt, som blev fremlagt på mødet, fremgår det, at der fra 2009-2013 er anmeldt 114 forhold, hvor der er affyret skud inden for bebygget område.

De mest forekommende årsager til, at der affyres skud er bl.a. følgende:

- Aflivning: Der er tale om sager, hvor en person har aflivet sin hund. Det formodes, at disse sager oftest forekommer i slædehundedistrikter.
- Vådeskud: Skud der affyres ved et uheld og rammer et levende væsen.
- Selvmordstrusler: Der er ofte tale om sager, hvor en person har barrikaderet sig i sit hjem og truer med at begå selvmord med et skydevåben.
- Målskydning: Til denne kategori medtages f.eks sager, hvor en person skyder sin riffel ind i udkanten af byen.
- Skyderi: der er her tale om sager, som ofte starter ved, at politiet bliver kaldt ud til husspektakler, og som udvikler sig til, at en person skyder vildt omkring sig, hvilket skaber stor frygt for befolkningen, særligt i det område skyderiet foregår.

Af de nævnte 114 anmeldte forhold var 37 af sagerne kategoriseret som ”skyderi.” Disse sager er sammen med sagerne om selvmordstrusler karakteriseret af politiet som de mere alvorlige overtrædelser af skyderi i bebygget område i henhold til politivedtægten. Af oversigten fremgår det, at gerningsmanden i disse sager ofte er påvirket af alkohol. Således har gerningsmanden været påvirket af alkohol i 21 af de sager, hvor årsagen var ”skyderi”,

¹ § 12, stk. 2 i politivedtægten for Kommune Kujalleq og politivedtægten for Qeqqata Kommunian har dog en lidt anden ordlyd: *Det er forbudt indenfor 500 meter fra bebyggede områder at afskyde rifler, jagtgeværer, luftbøsser og andre håndvåben.* Forbuddet mod afskydning, i de nævnte politivedtægter, er således udvidet til at gælde i en radius af 500 m fra bebygget område.

hvilket er langt den overvejende del af sagerne, og i 12 ud de 15 tilfælde af sagerne om selvmordstrusler. Ydermere skal det nævnes, at ved en række af de anmeldte forhold, der er kategoriseret som ”skyderi”, er det uoplyst, hvorvidt gerningsmanden var påvirket af alkohol. Antallet af sagerne, hvor årsagen er ”skyderi” og gerningsmanden var påvirket af alkohol, kan derfor være endnu højere.

4.2 Foranstaltninger

En realisering af nærværende forslag vil betyde, at samtlige overtrædelser af skyderi inden for bebygget område fremover vil blive lagt ind under kriminalloven. Dette vil medføre, at retten vil få mulighed for at anvende hele sanktionskataloget i kriminalloven, herunder bl.a. betinget anstaltsdom og dom til tilsyn med vilkår. Ved valget af og udmåling af foranstaltningen skal der tages hensyn til lovovertrædelsens grovhed og gerningsmandens personlige forhold jf. kriminallovens § 121, stk. 1.

Politimesteren udtrykte på mødet med Lovudvalget generel positiv holdning til forslaget, som særligt var begrundet i fordelene ved, at forslaget giver mulighed for at hæve sanktionsniveauet.

Forslagsstiller, der på daværende tidspunkt, var medlem af udvalget, fremhævede på mødet mulighederne for vilkårsdomme. Udvalget finder i lighed med forslagsstiller, at det vil være hensigtsmæssigt, at overtrædelserne efter politivedtægten lægges ind under kriminalloven, således at retten gives mulighed for bl.a. at dømme til vilkårsdomme. Da gerningsmanden, som nævnt ovenfor, er alkoholpåvirket i en væsentlig del af ”skyderisagerne” kan det således være en fordel, at retten får mulighed for at idømme gerningsmanden en tilsynsdom med vilkår om alkoholbehandling. En sådan foranstaltning vil formentlig i højere grad end en bødeforanstaltning kunne afholde den dømte fra at begå yderligere lovovertrædelser.

Hvorvidt forslaget vil have en adfærdsregulerende effekt, og at sager om skyderi inden for bebygget område som følge heraf reduceres, må dog anses for tvivlsomt. Ofte sker disse overtrædelser i alkoholpåvirket tilstand eller i affekt, hvor gerningsmanden næppe vil afholde sig fra at begå lovovertrædelsen under hensyntagen til, at overtrædelsen lægger under kriminalloven og derfor kan resultere i andre foranstaltninger end bøde.

4.3 Konfiskation

Efter § 166, stk. 2 nr. 1 i kriminalloven kan der ske konfiskation af genstande, der har været brugt eller bestemt til at bruges ved en forbrydelse. Der er tillige mulighed for, at der kan ske konfiskation af et våben, der har været anvendt ved skyderi efter politivedtægten. Politimesteren bemærkede dog på mødet med Lovudvalget, at selvom denne mulighed

foreligger, har anklagemyndigheden i sin praksis været tilbageholdende med at nedlægge påstand om konfiskation, medmindre der har været tale om meget grove tilfælde.

Det er derfor politiets holdning, at der vil blive nedlagt påstand om konfiskation i langt flere sager om skyderi i bebygget områder, hvis denne overtrædelse lægges ind under kriminalloven.

Det skal dog bemærkes, at såfremt våbenet, der har været brugt ved lovovertrædelsen, har væsentlig betydning for gerningsmandens udøvelse af lovligt erhverv, kan konfiskation ikke ske medmindre ganske særlige omstændigheder taler herfor jf. kriminallovens § 166, stk. 3.

4.4 Øvrige bemærkninger

Af Naalakkersuisuts besvarelse (bilag 2) fremgår følgende:

”Departementet for Familie og Justitsvæsen planlægger, at gennemgangen af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland vil være gennemført ultimo 2014. Tidsplanen er dog med et vist forbehold, da forslaget herefter forelægges folketinget. Alt efter sagsbehandlingstiden ved folketinget er det Departementet for Familie og Justitsvæsens forventning, at forslag til ændring af kriminallov for Grønland og retsplejelov for Grønland vil blive forelagt Inatsisartut i 2015.”

Det skal hertil bemærkes, at realisering af forslaget vil indebære en forholdsvis begrænset ændring af kriminalloven, og udvalget finder ikke, at det er hensigtsmæssigt, at denne ændring skal afvente udarbejdelsen af handleplanen på justitsområdet, der forventes at være gennemført ultimo 2014, frem for at Naalakkersuisut allerede nu indleder forhandlinger med Rigsmyndighederne.

Ligeledes er det udvalgets holdning, at arbejdet med handleplanen på justitsområdet ikke i sig selv bør begrunde, at kommende forslag til ændring af kriminalloven de næste par år, skal afvente færdiggørelsen af handleplanen, inden der indledes forhandlinger med Rigsmyndighederne.

5. Lovudvalgets indstilling

Et enigt Udvalg indstiller forslaget til vedtagelse.

Med disse bemærkninger overgiver Lovudvalget forslaget til 2. behandling.

Anders Olsen,
Formand
Siumut

Kristian Jeremiassen
Siumut

Ane Hansen
Inuit Ataqatigiit

Doris Jakobsen
Siumut

Naaja Nathanielsen
Inuit Ataqatigiit